

STATSMINISTER KÅRE WILLOCHS MINNEORD OVER STATSMINISTER
OLOF PALME, NORDISK RÅD, KØBENHAVN 3. MARS 1986.

Ærede president.

Olof Palmes død har samlet Nordens folk i et sorgens og opprørthetens fellesskap av like følelser - vi har de siste dagene påny fått bekreftet hvor nær vi står hverandre når vi rammes. I Norge fant dikteren Halldis Moren Vesaas enkle og riktige ord i helgen: "Det som råker ein god granne, det råker jo oss óg".

En nidingsdåd - et skjendig drap på åpen gate - har kostet Nordens mest profilerte politiske leder hans liv. Vi vet fremdeles for lite om bakgrunnen for drapet, men vi vet at det vil kaste mørke skygger i lang fremtid - over Norden og langt ut over Norden.

Sverige betyr - med sine rike tradisjoner, med sin økonomiske og politiske tyngde og med sin sentrale plassering - meget for hele Norden. Og Olof Palme betød mer for dagens Sverige enn noen annen leder. Verden vennet seg til å se ham som en personifisering av vesentlige sider av det moderne Sverige. Også vi i Norge føler det, efterat han er revet bort, som om et landskap har forandret seg.

Respekten for Olof Palmes innsats som politiker var og er stor i Norge. Han var en personlighet preget av et sterkt ideologisk syn på demokrati og velferd, og kjempet utrettelig for sine idéer. Internasjonalt var han først og fremst en målbærer for støtte til utviklingslandene og for nedrustning og fredelige løsninger på konflikter som var eller kunne bli voldelige. Den oppslutning om FNs idéer og tanker som kjennetegner alle de nordiske land fant en ypperlig talsmann i Olof Palme.

Som statsminister og partiformann representerte Olof Palme et generasjonsskifte da han for snart tyve år siden overtok ledelsen i det svenske socialdemokrati. Han var i besittelse av de kvaliteter som gjorde at han kunne føre videre sterke tradisjoner fra ledere som Hjalmar Branting, Per Albin Hansson og Tage Erlander - og samtidig søke å tilpasse disse tradisjoner til dagens virkelighet. Det var kanskje som Brantings arvtager, med en brennende interesse for internasjonale spørsmål, at Olof Palme markerte seg eller sterkest. Han gav Sverige et fremskutt navn ute i verden - spesielt i det vi kaller "den tredje verden" - på samme tid som han også engasjerte seg i øst-vest-konfliktens viktige og vanskelige spørsmål. Han var en leder av internasjonalt format.

Olof Palme lot seg engasjere sterkt av idéer, som menneske og som politiker. Personlig lærte jeg å verdsette ham som et spennende menneske og som en engasjerende og uhyre interessant samtalepartner, med store kunnskaper og med en rastløst søkende intelligens.

Han var alltid i bevegelse, aldri i stillstand; derfor var møter med ham aldri likegyldige, alltid givende.

Drapet på Olof Palme retter igjen søkelyset mot et av demokratiets nøkkelspørsmål: Hvordan skal vi kunne sikre oss en åpen og fri kontakt mellom dem som velger og dem som velges, i samfunn som nettopp preges av de utvungne politiske omgangsformer - og som har behov for det bredest mulige samspill av impulser på tvers av alle regler om ansvar og myndighet. Vi ønsker ikke at kontakt må finne sted over sperringer eller alene via mediernes elektronikk. Olof Palme viste en usedvanlig evne til å søke kontakten direkte. Og hver på vår måte må vi - under skyggen av det som nå er skjedd - søke løsninger som gjør at mest mulig av våre samfunns åpenhet blir trygget og ført videre.

Norge har levet intenst med i det svenske folks tunge dager siden drapet på vårt nabolands statsminister. Vårt folks og våre statsmaktens medfølelse går til Olof Palmes etterlatte, til den svenske regjering, til den sosialdemokratiske bevegelse og til hele det svenske folk.

Sverige og Norge står hverandre nær på en særegen måte. Jeg vil igjen få sitere Halldis Moren Vesaas, som vokste opp i grensetraktene mot Sverige og som skrev følgende i 1943:

"Vegen oss mellom fekk aldri
gro att, vi gjekk han så tidt.
Open låg leia. Vi visste
snautt av slikt som gjerde og grind.
Gardane side om side
låg, tok imot sol og vind,
i gode og vonde dagar
det same for din som for min."

Det norske folk og den norske regjering føler
samholdet like sterkt i dag. En sorgens solidaritet
forener de nordiske land.

Jeg lyser fred over Olof Palmes minne.